

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๑๑ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ – ๔๐ ปี จำนวน ๑๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑ มีอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา,ทำไร่,เลี้ยงสัตว์) จำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐ มีรายได้ต่อปีระหว่าง ๘๐,๐๐๐ – ๑๒๐,๐๐๐ จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕

๕.๑.๒ การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๐

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๗

๒. ด้านเศรษฐกิจ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๑

๓. ด้านการเมื่อการบริหาร ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๓

๔. ด้านการศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๘

๕. ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๓

๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการเมืองและการบริหารเป้าหมายการพัฒนา โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๙

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยรวมภาพแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ในด้านนี้นั้นถนนสายหลักยังไม่มีมีการปรับปรุงเท่าที่ควร การซ่อมแซมต่างๆ ไม่มีความต่อเนื่อง ซึ่งน่าจะมาจากการที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว ยังขาดงบประมาณในการซ่อมแซม และไม่ค่อยมีการลงสำรวจพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาเท่าที่ควร

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำลง และยังขาดโรงงานแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ซึ่งยังขาดผู้ที่มีความรู้ด้านการเกษตรมาให้คำแนะนำด้วยเช่นกัน

ด้านการเมืองการบริหาร พบว่า ทางอบต. ไม่สามารถบริหารโครงการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งยังไม่มีมีการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนเท่าที่ควร

ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม พบว่า ยาเสพติดยังคงแพร่หลายในชุมชนซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดการก่ออาชญากรรมได้ ทั้งยังขาดโครงการด้านการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ควรตัดถนนสายต่างๆ เพื่อให้มีความสะดวกในการคมนาคม พร้อมทั้งมีการปรับปรุงซ่อมแซมถนนอย่างจริงจังมากขึ้น และควรจะมีการควบคุมการดำเนินงานอย่างถูกต้อง

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ควรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ชุมชนเพื่อเป็นศูนย์จำหน่ายสินค้า มีการประกันราคาสินค้าหลักของชุมชนซึ่งส่วนใหญ่คือ ยางพารา เป็นต้น โดยการสร้างโรงงานเพื่อแปรรูปสินค้าก็เป็นอีกสิ่งที่มีความสำคัญเช่นกันเพราะจะเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของประชาชนอีกทางหนึ่ง และควรมีมาตรการในการช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มราคาสินค้า

ด้านการเมืองการบริหาร พบว่า ควรมีโครงการพัฒนาชุมชนที่เป็นโครงการหลักที่เป็นโครงการใหญ่ที่จะพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่างๆ มากขึ้น

๕.๑.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๑. ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานนั้น เป็นการพัฒนาในเรื่องของปัจจัยขั้นพื้นฐานของประชาชนสิ่งปัจจัยหลักที่ทำให้การพัฒนาในด้านนี้ล่าช้าส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณที่มีจำกัดในส่วนนี้ซึ่งจากการที่ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่ได้จากแบบสอบถามนั้นทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นในด้านนี้ที่ตรงกันว่า งบประมาณนั้นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านนี้เป็นอย่างมากเนื่องจากถนนหลายสายในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวนั้นมีความเสื่อมโทรมเป็นอย่างมากและในหลายๆ สายนั้นยังเป็นถนนลูกรังเท่าที่รับฟังมานั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวควรจะมีการออกสำรวจพื้นที่ว่าควรที่จะปรับปรุงซ่อมแซมส่วนใด ที่ไหนก่อน แล้วจึงค่อยกระจายไปในส่วนอื่นที่เป็นปัญหารองลงมา

๒. ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา ซึ่งอาจจะจะมีบ้างที่รับราชการหรือทำงานอย่างอื่น แต่ถึงอย่างไรก็ตามอาชีพหลักของประชาชนเหล่านั้นก็คือ เกษตรกรรม มีอยู่ ๒ อย่างที่ประชาชนต้องการในด้านนี้ คือ ๑) การมีตลาดรองรับสินค้าของพวกเขาไม่ว่าจะเป็นผลไม้ตามฤดูกาลต่างๆ ยางพารา หรือแม้กระทั่งสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านของพวกเขา ๒)การมีโรงงานแปรรูปสินค้า เพราะการมีโรงงานแปรรูปสินค้านั้นจะเป็นการช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในชุมชน เช่น โรงงานแปรรูปผลไม้ โรงงานแปรรูปยางพารา เป็นต้น

๓. ด้านการเมืองการบริหาร ทางอบต. เองได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับความเป็นประชาธิปไตยของประชาชนทั้งการให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเลือกข้างไม่ได้มีการจำกัดสิทธิของประชาชนแต่ก็ไม่ได้สร้างความแตกแยกให้กับประชาชนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน รับฟังเสียงส่วนใหญ่และให้ความสำคัญเสียงข้างน้อย รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปตรวจสอบกระบวนการบริหารงานด้านต่างๆ ของทางอบต. เองได้

๔. ด้านการศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังขาดคนที่จะคอยสืบทอด วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนให้คงต่อไป ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่มองว่าควรที่จะเป็น หน้าที่ของอบต. ที่จะช่วยอนุรักษ์ ส่งเสริมและถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เยาวชนรุ่น ต่อไป ซึ่งในความเป็นจริงควรที่จะมีการร่วมมือกันระหว่างอบต. และประชาชนในการที่จะอนุรักษ์ ส่งเสริมและถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เยาวชนรุ่นต่อไปมากกว่า

๕. ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม ในด้านคุณภาพชีวิตและสังคมนั้นทางอบต. เองได้มีการออก ตรวจเยี่ยมประชาชนอยู่เป็นประจำเพื่อสำรวจและสอบถามถึงความเป็นอยู่ของประชาชนว่ามีความเป็นอยู่ อย่างไร เพื่อที่จะได้ให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้องและสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากที่สุด รวมไปถึงการคอยให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กๆ ตลอดจนผู้ป่วยที่ไม่ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้อยู่ใน สังคมเหมือนอย่างคนปกติทั่วไป

๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น สิ่งที่เป็นปัญหาหลักคือ การที่ประชาชนได้มีการใช้ทรัพยากรแต่ไม่มีการสร้างมาทดแทนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็น ห่วงอยู่พอสมควร เพราะทรัพยากรทางธรรมชาติเริ่มจะหมดลงไปเรื่อยๆ ควรจะมีการปลูกป่าเพื่อทดแทนผืน ป่าที่เริ่มจะสูญสลายไป สรรหาแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแหล่งสำรอง และสร้างแหล่ง พลังงานทดแทน เช่นพลังแสงอาทิตย์ พลังงานจากลม ชากสัตว์ มูลสัตว์ เป็นต้น และเรื่องของสิ่งแวดล้อม นั้นปัญหาหลักคือการเผาป่าเพื่อทำการเกษตรและการเผาขยะซึ่งเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหาร ส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังโดยภาพรวม

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัด ตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอ ปะเหลียน จังหวัดตรัง ยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **รัฐ**

ภาส การรินทร์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งคณะกรรมการชุมชนได้มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ เทศบาล ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชน เข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ และควรเปิดโอกาสกว้างให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง

๕.๒.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอบะเหลียน จังหวัดตรัง จำแนกเป็นรายด้าน

๑. ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอบะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ก็เพราะว่าทางอบต.นั้นยังตอบโจทย์ในการพัฒนาในด้านนี้ได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควรแต่ก็ไม่มีการพัฒนาในด้านนี้เลย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักย์ศรณ์ มงคลอิทธิเวช ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อให้เป็นชุมชนน่าอยู่: กรณีศึกษาบ้านสบยาบ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ชุมชนบ้านสบยาบคนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดเวลา มีประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิปัญญาชาวบ้าน มีผู้นำที่มีความสามารถ และเมื่อมีปัญหาชุมชนมีกลไกทางสังคมที่ดีในการช่วยแก้ไขปัญหา ชุมชนมีทุนในชุมชนครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ^๒

๒. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอบะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นั่นก็เพราะว่าทางอบต.ได้มีการส่งเสริมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแต่ก็ยังขาดตลาดในการรองรับสินค้าจึงทำให้ความคิดเห็น

^๑ ภาส การรินทร์, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

^๒ ศักย์ศรณ์ มงคลอิทธิเวช, “กระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อให้เป็นชุมชนน่าอยู่: กรณีศึกษาบ้านสบยาบ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

ของประชาชนที่มีต่อด้านนี้อยู่ในระดับกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ คล่องสารา ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นคอยรุดดีกว่า เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร” การศึกษาครั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า ๑) กระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนคอยรุดดีกว่าเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวม และรายด้านโดยเรียงลำดับรายด้าน ดังนี้ ด้านการดำเนินงาน ด้านการ ศึกษาชุมชน ด้านการทบทวนเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านการพิจารณาวิธีดำเนินงาน ด้านการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ด้านการวางแผนแก้ปัญหา ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการจัดลำดับความต้องการของชุมชน ๒) ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในชุมชนคอยรุดดีกว่า เขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายปัจจัยเรียงตามลำดับรายปัจจัย ดังนี้ความเป็นผู้นำท้องถิ่น การรับรู้ข่าว สาร และความเป็นเครือข่าย^๓

๓. ด้านการเมืองการบริหาร พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการเมืองการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง น่าจะมาจากการที่ทางอบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นได้มากขึ้นและอาจจะมีบางกลุ่มที่มองตรงกันข้ามกับทางอบต. ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร จันทป ได้วิจัยเรื่อง “การติดตามประเมินผลแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี” ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการติดตาม ประเมินผล ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการติดตามประเมินผลแผนชุมชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ด้านการติดตามประเมินผลแผนชุมชน คณะทำงานองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งมีการดำเนินการเป็นประจำทุกปี ตามตัวชี้วัดคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้ประโยชน์ตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดโดยได้ทำการประเมินจำนวน ๑๒ หมู่บ้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (A) ทั้งหมด และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดได้นำไปกำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงาน ในส่วนของด้านปัญหาและอุปสรรคในการติดตามประเมินผลพบว่า คณะทำงานขาดความรู้ความเข้าใจในการะบวนการจัดทำแผนชุมชน ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่สามารถสรุปบทเรียนหรือถอดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่มีการขยายผลกิจกรรมที่ดำเนินการประสบผลสำเร็จให้ชุมชนอื่นได้เรียนรู้ต่อไป ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานและคณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนไม่มีส่วนร่วมสำหรับข้อเสนอแนะและการติดตามประเมินผลพบว่า ควรมีการพัฒนาแผนชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการปฏิบัติงานของคณะทำงานติดตามประเมินผลแผนชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและ

^๓ นพรัตน์ คล่องสารา, “กระบวนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นคอยรุดดีกว่า เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๑).

ช่วงเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน ควรมีการรายงานผลการประเมินทุกครั้งหลังจากเสร็จสิ้นการประเมินและผู้บริหารควรจะนำผลการประเมินมากำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงาน^๔

๔. ด้านการศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนมองว่าควรที่จะเป็นหน้าที่ของอบต. ฝ่ายเดียว และอาจจะมาจากการที่ยังขาดคนที่คอยสืบทอดอย่างจริงจังก็เป็นได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรรณิการ์ เครือฟู** ได้วิจัยเรื่อง “การประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าปลา ดูก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน” ผลการศึกษา พบว่าผู้นำชุมชนในตำบลท่าปลา ดูก มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาในระดับ มาก ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อยด้านปัญหาและอุปสรรค ที่พบ ผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา เป็นไปตามนโยบายการจัดทำแผนพัฒนาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในด้านความชัดเจน ของนโยบาย ความชัดเจนของผู้ปฏิบัติงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดต่อประสานงาน การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมชัดเจนทุกขั้นตอน ในการจัดทำแผนพัฒนา^๕

๕. ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากความเป็นอยู่ของประชาชนนั้นอยู่ในระดับที่ไม่ดีจนเกินไปและไม่ย่ำแย่จนถึงกับต้องมีการปล้นจี้กันขึ้น และในส่วนของปัญหาก็มีการแก้ไขไปตามลำดับแต่อาจจะไม่เป็นที่พึงพอใจมากนักแต่ก็ไม่ถึงกับว่า ไม่แก้ปัญหอะไรเลย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระทิม รมมยโส** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของ พระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ๑) ระดับความรู้ของพระสงฆ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ โดยด้านการร่วมคิดร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการร่วมวางแผนพัฒนาบริหารงาน ด้านการรับ ผลประโยชน์จากการบริหารงาน และด้านการติดตามผลประเมินงานตามลำดับ ๒) ระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง

^๔ เกรียงไกร จันทป, “การติดตามประเมินผลแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓).

^๕ กรรณิการ์ เครือฟู, “การประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าปลา ดูก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

จังหวัดนนทบุรี พบว่า พระสงฆ์ควรจะมีการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสนอปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง มีการนำเสนอโครงการใหญ่ ๆ เช่น ธนาคารความคิด เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมที่มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา ชุมนโยบายการขจัดยาเสพติด มีการจัดทำนโยบายเข้าค่ายพุทธบุตร เพื่อเสริมสร้างความมีวินัย พระสงฆ์และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับชุมชนได้ทราบ ฟังพระธรรมเทศนาทุกวันพระ เวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และมีการติดตามผลการดำเนินงานตรวจสอบการปฏิบัติงานแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ๓) ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อลำดับความสำคัญในการนำเสนอช่วยแก้ไข้ปัญหา เพื่อพัฒนาชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทน้อยมากในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรและชุมชนร่วมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากพระสงฆ์มีหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการดูแลชุมชน วางแผน ให้มีความอยู่ดีมีสุข จึงทำให้พระสงฆ์นั้นขาดการมีส่วนร่วมการตัดสินใจใน วางแผน การได้รับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผลการทำงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล^๖

๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมุมมองของปราชชนและอบต. นั้นมีความคล้ายคลึงกันแต่ยังขาดความร่วมมือระหว่างกันและกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ยุภา พงษ์ภมร** ได้วิจัยเรื่อง “การดำเนินงานพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไทร อำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร” การศึกษาในครั้งนี้พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการแก้ไข้ปัญหาด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่ไม่ดีนักและประชาชนต้องการให้มีการช่วยเหลือและสนับสนุนทางด้านนี้ ด้านการดำเนินการพบว่าโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ทั่วถึงในบางพื้นที่ด้านเศรษฐกิจและสังคมยังไม่เป็นที่พอใจเท่าที่ควร ด้านสังคม

^๖ พระทิม ธรรมโยโส, การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

และวัฒนธรรมส่วนใหญ่เห็นว่ายังมีที่สันทนาการพักผ่อนและไว้สำหรับทำกิจกรรมในชุมชนไม่เพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีจัดการให้ความรู้เรื่องการดูแลและการตรวจสอบสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ดีพอ”

๕.๒.๓ การอภิปรายผล

ผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า

๑. เพศ โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาประสพการณ์ ปัญญาธิธรรม** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทการพัฒนาชุมชนตามหลักภavana ๔ ของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์” พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักภavana ๔ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาชุมชน ของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักภavana ๔ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเพื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านศีลภavana ด้านปัญญาภavana ด้านจิตตาภavana และด้านกายภavana

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักภavana ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักภavana ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักภavana ๔ พบว่า ด้านกายภavanaควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการลด ละ เลิกสุรา และสิ่งที่เป็นอบายมุขต่างๆ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเบื้องต้นในขณะที่สอนหนังสือแก่เด็กนักเรียน นอกจากนี้พระสงฆ์ควรเป็นผู้นำแก่ชุมชนในการสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ ส่วนด้านศีลภavana ควรจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาคนให้มีจิตใจที่ดี และมีศีลธรรมอันงาม และมีการกระตุ้นให้คนในชุมชนให้มีศีลธรรมอยู่

^๗ ยุภา พงษ์ภมร, “การดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไทร อำเภอสาขเหล็ก จังหวัดพิจิตร”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่น, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๓).

ตลอดเวลา โดยการชมเชย หรือมอบรางวัลแก่ผู้ประพฤติดีประพฤติชอบอยู่เสมอ สำหรับด้านจิตภาวนา ควรมีการอบรมนั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา อยู่เสมอเพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และควรตั้งศูนย์หรือโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เพื่ออบรมจิตใจของเยาวชนให้เข้มแข็ง และด้านปัญญาภาวนา ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างสติปัญญาในการขัดเกลากิเลสให้เบาบาง

ทั้งนี้มีการแนะนำให้เข้าหาบุคคลต่างๆ ที่ถูกต้องตามกาลเทศะ ตลอดถึงการจัดพิมพ์หนังสือ ธรรมะเพื่อเสริมสร้างสติปัญญาให้มากขึ้น และควรจัดเวทีสนทนา หรือการแลกเปลี่ยนความรู้ต่างๆ เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาให้มากขึ้น ส่วนการสัมภาษณ์นั้น พบว่า ในสังคมปัจจุบันนั้นได้มีการพัฒนาแตกต่างจากอดีตมากทั้งด้านประเพณี และวัฒนธรรม รวมไปถึงด้านวัตถุและเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วแต่ถึงกระนั้นการพัฒนานี้เป็นการพัฒนาในด้านวัตถุเป็นส่วนมาก หากแต่การพัฒนาตัวบุคคลนั้น ยังขาดการพัฒนาอย่างมากไม่ว่าสังคมใด ก็ยังขาดการพัฒนาภายในหรือการพัฒนาตัวเอง ทั้งนี้ เพราะฉะนั้น หลักภาวนา ๔ จึงเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบทบาทการพัฒนาตัวบุคคล และพัฒนาในด้านอื่นๆ ได้เป็นอย่างดีเรียกว่า เป็นหลักธรรมที่มีประสิทธิภาพมาก ถ้าสังคมใด หรือชุมชนใด รวมไปถึงตัวบุคคลใดได้นำมาปฏิบัติ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ และมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งหลักภาวนาทั้ง ๔ จะต้องมีความสัมพันธ์ในทุกด้าน และจะทำให้การทำงานได้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และต้องหมั่นฝึกฝนให้สม่ำเสมอจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขทั้งทางกาย วาจา และใจ และจะนำไปสู่การพัฒนาคณะสงฆ์ และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๔

๒. อายุ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภูผาบัวบุญ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม มีการประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและรายด้านทั้ง ๖ ด้าน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง ๖ ด้านขององค์การบริหาร

^๔ พระมหาประสพการณ์ ปญฺญาวชิรเมธี, บทบาทการพัฒนาชุมชนตามหลักภาวนา ๔ ของพระสงฆ์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

ส่วนตำบลหนองหุ้ม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งข้อสนเทศที่ได้สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป^๔

๓. การศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจรรณ ธีรปณฺโญ (เวฬุวาปี)** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๐ มีอายุตั้งแต่ ๓๑- ๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๐ มีระดับการศึกษา ม.๓ - ม.๖ หรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๐ และมีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๐ และพบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = ๓.๕๒) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมได้ ดังนี้ คือ รณรงค์ให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนได้รับมอบหมาย.ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายมีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กร

^๔ ภูผา บัวบุญ, “การประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหุ้ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑).

บริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่างๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ พัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป^{๑๐}

๔. อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยรวมภาพแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขวฤทธิ์ บริสุทธิ์** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร ส่วนด้านการวางแผน และด้านบริการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจ ที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . ๐๕ ^{๑๑}

๕. รายได้ต่อปี ประชาชนที่มีรายได้ต่อปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่ารายได้ต่อปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เจษฎา สอนแก้ว** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ รวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการบริหารดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการกำหนดนโยบาย และด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ระดับประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับ

^{๑๐} พระจรรณ ชีรปญโญ (เวฬุวาปี), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑} ขวฤทธิ์ บริสุทธิ์, “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑).

การมีส่วนร่วมสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ รายได้ และการสังกัดองค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ ไม่แตกต่างกัน^{๑๒}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว ควรจะมีการออกสำรวจพื้นที่และรับฟังปัญหาของประชาชนให้มากขึ้นเพื่อที่จะนำไปเป็นแนวทางในการทำแผนพัฒนาชุมชนในครั้งต่อไป
๒. ในการพัฒนาชุมชนทุกครั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยทุกครั้ง
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวควรที่จะมีการจัดการงบประมาณในการพัฒนาในด้านที่จำเป็นอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวควรที่จะให้ความสำคัญในการพัฒนาในด้านที่มีความจำเป็นต่อประชาชนมากที่สุดเพื่อที่จะได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวควรที่จะมีการประชุมระหว่างอบต.และประชาชนเพื่อวางกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาชุมชน

^{๑๒}เจษฎา สอนแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ๒๕๕๐).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. **ด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน** ควรที่จะมีการซ่อมแซมถนนสายหลักบางสายที่เริ่มมีความชำรุดทรุดโทรมลงไปมากแล้ว ควรจะมีการตัดถนนในบางสายเพื่อให้เกิดความสะดวกในการคมนาคมของประชาชน ซึ่งถ้างบประมาณไม่เพียงพอก็อาจจะใช้งบประมาณในส่วนอื่นมาแทนก่อนก็ได้

๒. **ด้านเศรษฐกิจ** องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาวควรที่จะมีการสร้างโรงงานแปรรูปสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า หรือไม่ก็สร้างตลาดนัดชุมชนโดยที่ทางอบต.เป็นผู้บริหารเองซึ่งในตลาดนั้นก็ควรที่จะมีการกำหนดราคาสินค้าให้แน่นอนเพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกัน

๓. **ด้านการเมืองการบริหาร** ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของทางอบต. ซึ่งอาจเป็นงานจิตอาสาหรืองานเฉพาะกิจก็ได้

๔. **ด้านการศึกษา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น** ในการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นควรที่จะสร้างความร่วมมือกันระหว่างอบต.และประชาชนเพื่อที่จะให้การที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นที่พึงพอใจของทั้งสองฝ่าย

๕. **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ควรที่จะสร้างแหล่งพลังงานทดแทนหรือ สรรหาแหล่งทรัพยากรใหม่ หรือไม่ก็จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

๖. **ด้านคุณภาพชีวิตและสังคม** ควรที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาหลักให้เต็มทีมากกว่านี้ เพราะถ้าปล่อยไว้เรื่อยๆ จะทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนนั้นเสื่อมถอยลงไป และควรที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

๒. ควรศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

๓. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

๔. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
เขตอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

๕. ควรศึกษาวิจัยเรื่องกลุ่มอาชีพกับการพัฒนาชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสวนยางพาราใน
ตำบลทุ่งยาว อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง